

Юлія В. Гончаренко

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОЗОРОСТІ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ З МЕТОЮ ОПТИМІЗАЦІЇ ЇЇ РІВНЯ

У статті висвітлено та проаналізовано різні підходи до поняття інформаційної прозорості. Аналіз існуючих досліджень і публікацій показав, що інформаційну прозорість розглядають як категорію, що характеризує інформацію з точки зору її доступності, видимості, можливості поширення, інформативності, безпечності, цінності для користувача. Оптимальний рівень прозорості визначається в процесі взаємодії між суб'єктами чи об'єктами, які накладають власні обмеження щодо її значення. Серед науковців є і підходи, в яких прозорість розглядають як спосіб регулювання, складову публічного управління, якість й ефективність якого залежить саме від прозорості інформації. Теоретично обґрунтовано значимість розкриття інформації для підвищення якості й ефективності корпоративного управління. Запропоновано власне визначення інформаційної прозорості, встановлено критерії її оптимального рівня. Визначено напрямки та необхідні інструменти розвитку прозорості в системі вищої освіти, обґрунтовано вплив прозорості інформації на забезпечення якості вищої освіти й освітньої діяльності закладу освіти.

Ключові слова: інформаційна прозорість, корпоративна соціальна відповідальність, відкритість, суб'єкти господарювання, стейкхолдери, якість вищої освіти.

Літ. 22.

DOI

Юлія В. Гончаренко

ИССЛЕДОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННОЙ ПРОЗРАЧНОСТИ КАК ЭКОНОМИЧЕСКОЙ КАТЕГОРИИ С ЦЕЛЬЮ ОПТИМИЗАЦИИ ЕЕ УРОВНЯ

В статье освещены и проанализированы различные подходы к понятию информационной прозрачности. Анализ существующих исследований и публикаций показал, что информационную прозрачность рассматривают как категорию, характеризующую информацию с точки зрения ее доступности, видимости, возможности распространения, информативности, безопасности, ценности для пользователя. Оптимальный уровень прозрачности определяется в процессе взаимодействия между субъектами или объектами, которые накладывают собственные ограничения по ее значению. Среди ученых есть и подходы, в которых прозрачность рассматривают как способ регулирования, составляющую публичного управления, качество и эффективность которого зависит именно от прозрачности информации. Теоретически обосновано значимость раскрытия информации для повышения качества и эффективности корпоративного управления. Предложено собственное определение информационной прозрачности, установлены критерии ее оптимального уровня. Определены направления и необходимые инструменты развития прозрачности в системе высшего образования, обосновано влияние прозрачности информации на обеспечение качества высшего образования и образовательной деятельности учебного заведения.

Ключевые слова: информационная прозрачность, корпоративная социальная ответственность, открытость, субъекты хозяйствования, стейкхолдеры, качество высшего образования.

¹ Classic Private University, Zaporizhzhia, Ukraine.

Yuliia V. Honcharenko

HAVING ANALYZED THE INFORMATION TRANSPARENCY AS AN ECONOMIC CATEGORY IN ORDER TO OPTIMIZE ITS LEVEL

In the last decade, the interest in information transparency and its consequences has increased significantly. The article highlights and analyzes different approaches to the concept of information transparency. Analysis of existing research and publications has shown that information transparency is considered as a category that characterizes information in terms of its accessibility, visibility, dissemination, informativeness, security, value for the user. The optimum level of transparency is determined by the process of interaction between entities or entities that impose their own limitations on its value. There are also approaches among scholars in which transparency is seen as a way of regulation, a component of public administration, the quality and effectiveness of which depends precisely on the transparency of information. The importance of disclosure for improving the quality and efficiency of corporate governance is theoretically substantiated. We propose our own definition of information transparency, set the criteria for its optimal level. The directions and necessary tools for the development of transparency in the higher education system are defined, the influence of transparency of information on the quality assurance of higher education and educational activity of the educational institution is substantiated.

Keywords: information transparency, corporate social responsibility, openness, business entities, stakeholders, quality of higher education.

Peer-reviewed, approved and placed: 06.11.2019.

Постановка проблеми. В сучасному світі просування освітніх послуг відбувається здебільшого в просторі глобальної мережі Інтернет. На сьогоднішній день кожен ВНЗ має свій сайт, який відображає конкурентні переваги саме цього ВНЗ перед іншими. Наявність сайту дозволяє ВНЗ демонструвати свою активність, підтримувати зв'язок не лише зі студентами, викладачами, науковцями, роботодавцями, а й з абітурієнтами, їхніми батьками. Саме сайти виступають основним джерелом інформації під час вибору ВНЗ та майбутньої спеціальності для абітурієнтів. Крім того, Інтернет-технології дозволяють виходити на більш ширші, ніж місцеві, регіональні рівні, а саме – національні та світові ринки освітніх послуг. Широкого розповсюдження зараз набула дистанційна освіта, яка дозволяє отримувати освіту, знаходячись у будь-якій точці земної кулі, в зручний для здобувача час.

Веб-сайт ВНЗ є його офіційним електронним джерелом інформації, тому він має відповідати, насамперед, вимогам відкритості і прозорості за всіма напрямками діяльності – освітньої, наукової, адміністративної, організаційної, фінансової тощо, що закріплено в Законі України «Про вищу освіту»[1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми, що розглядається, та визначення окремих питань, які не вирішені в обраній для дослідження проблемі. Категорія інформаційної прозорості досліджувалась багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями, проте її суть характеризується багатозначністю, що ускладнює її комплексне дослідження та унеможливорює встановлення єдиного оптимального рівня, який би відповідав різним цілям господарської діяльності. Зазначене доведено у роботі [2], де інформаційна прозорість визначена слабо структурованою категорією, яка все ж таки виступає якісною ознакою інформації, певний рівень досягнення якої формує

додатковий спектр властивостей тієї частини інформації, що була адекватно сприйнята або підлягала обробці. Провідні фахівці розглядають окремі типи та класифікації інформаційної прозорості [3, 4]: по-перше, міра прозорості (прозора, частково прозора, непрозора) залежить також від типу інформації (фінансова, нефінансова, ділова, публічна, приватна, корпоративна тощо); по-друге, характеризувати міру прозорості також необхідно з точки зору специфіки виду діяльності суб'єкта, типу її організаційно-правової форми, розміру; по-третє, для врегулювання міри інформаційної прозорості обираються часові, тактико-стратегічні та технологічні обмеження потоку інформації для обмеженого або необмеженого кола зацікавлених сторін [2].

Загалом, прозорість означає доступність структури об'єкту, його складових, внутрішніх зв'язків та властивостей для спостереження ззовні. Теоретичні та практичні аспекти інформаційної прозорості розкриті в дослідженнях А.Б. Камінського [10], І.В. Ткач [7], Н.В. Зачосової [6], І.В. Горячківської [6], О.О. Олійник [5], Г.Ю. Кучерової [2], А.В. Діденко [2], О.В. Кравець [2], М.І. Іоргачової [8], О.В. Черевко [17], Ю.М. Радзіховської [17], О.В. Ревенко [20], Т.В. Ревенко [20], А. Зінченко [21], Н. Резнік [21], Д.Ю. Орлова [22], Л.С. Леонтьєвої [22], Н.В. Морзе [19], Л.О. Варченко-Троценко [19], Robert M. Bushman [3], Abbie J. Smith [3], Vaccaro Antonino [4], R. Islam [9], T. Vishwanath [11], D. Kaufmann [11], F. Schauer [12], K. Kundeliene [13], S. Leitoniene [13], C. Stohl [14], M. Stohl [14], P. Leonard [14], M. Hosseini [15], A. Shahri [15], K. Phalp [15], A. Williams [16].

Проте, стрімкий розвиток бізнес середовища та вимоги до нього корпоративної соціальної відповідальності вимагають подальшого дослідження теоретичних та практичних питань інформаційної прозорості.

Метою статті є дослідження інформаційної прозорості як економічної категорії та як ключового компонента у механізмі забезпечення якості освіти.

Основні результати дослідження. Прозорість у бізнесі – це створення та розвиток відкритого середовища діяльності організації для всіх зацікавлених сторін: працівників, інвесторів, споживачів, постачальників, кредиторів, органів державної влади, місцевої громади тощо [5]. Прозорість організації, це в першу чергу, відкритість її діяльності та управлінських рішень, розкриття інформації у повній, своєчасній, достовірній і зрозумілій формі для головних груп стейкхолдерів.

Зачосова Н.В. та Горячківська І.В. [6] пропонують власний підхід до визначення поняття інформаційної прозорості суб'єктів господарської діяльності. Під інформаційною прозорістю вони розуміють забезпечення вільного доступу усіх без винятку категорій стейкхолдерів до відомостей про різні напрями діяльності суб'єкта господарювання, їх результативність, стан менеджменту, структуру власності та інших даних, що можуть бути корисними для прийняття рішень щодо вступу цим суб'єктом у ту чи іншу форму відносин. Інформаційна прозорість розглядається в двох аспектах – зовнішньому, що сприяє формуванню позитивного іміджу та підвищує конкурентоспроможність суб'єкта господарювання, та внутрішньому, який спрямований на формування довіри всередині організації. Автори доводять, що інформаційна прозорість є важливим інструментом в процесі попередження та протидії економічним злочинам.

В своєму дослідженні Ткач І.В. [7] розглядає прозорість як невід'ємну складову публічного управління, властивість державного управління, що визначається мірою обізнаності громадян стосовно сутнісних проявів матеріальної і процесуальної сторони діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Іоргачова М.І. [8] наголошує на тісному взаємозв'язку між інформаційною прозорістю компаній та моделлю корпоративного управління. Саме високий рівень інформаційної прозорості буде сприяти формуванню якісної моделі корпоративного управління, підвищенню інвестиційної привабливості.

Дослідження, проведені в роботі [9], свідчать, що якість управління залежить від доступності інформації та прозорості інформації. Результати автора свідчать про наявність певних доказів підтвердження економічних теорій, які аргументують важливість прозорості інформації для управління. Крім того, деякі змінні, які були суттєво пов'язані з управлінням, втрачають свою значущість у регресіях, що включають змінні прозорості, навіть якщо вони не сильно корелюються з новими показниками.

Камінський А.Б. [10] вважає інформаційну прозорість концептуальною основою розв'язання проблем інвестиційного ризику.

Т. Вишванас, Д. Кауфман [11] розглядають прозорість як відкритість, що дає змогу стейкхолдерам отримувати необхідну інформацію для прийняття обґрунтованих рішень. Характеристиками прозорості вони вважають доступність, своєчасність, актуальність та якість. Розглядаючи питання границь прозорості, автори дійшли висновку, що нестача прозорості є підставою для розвитку корупції, що негативно впливає на економічне зростання в будь-якій галузі. Підвищення ж інформаційної прозорості сприяє покращенню прозорості управління.

Фредерік Шауер [12] вважає прозорість функцією трьох змінних – власника інформації, власне самої інформації та осіб, що мають доступ до інформації. Прозорість розглядається як спосіб регулювання, демократії та ефективності. Саме володіння інформацією полегшує контроль над суб'єктом господарювання. Але ж при цьому прозорість не є тією категорією, яку обов'язково необхідно максимізувати. Оптимальний рівень прозорості знаходиться між «дуже бажаним» та «необхідним».

В роботі [13] зазначається, що більшість авторів сходяться на думці, що доступність інформації та прозорість сприяють надійності компанії та зменшує відчуження між організацією та зацікавленими сторонами. Інші ж помічають ймовірний негатив результатів прозорості. Наприклад, користувачі інформації можуть помилково зрозуміти надану інформацію, яка може призвести до необґрунтованих очікувань від компанії. Ось чому підприємства повинні усвідомити важливість аналізу та оцінки інформаційної прозорості. Тільки враховуючи ці фактори, компанія може очікувати вигоди від прозорості та уникнути негативних результатів через прозорість.

В статті [14] ставиться під сумнів теоретичне припущення, що більша видимість призводить до більшої прозорості. Видимість при цьому поєднує в собі такі ознаки: доступність інформації, дозвіл на розповсюдження інформації, доступність інформації третім особам. Управління кожним із цих

атрибутів незалежно один від одного чи спільно сприяє взаємозв'язку між видимістю та прозорістю. Традиційний погляд на взаємозв'язок між видимістю та прозорістю є лінійним – більша видимість призводить до більшої прозорості. Але ж автори дискутують з приводу так званого «парадоксу прозорості», сутність якого є в тому, що високий рівень видимості знижує прозорість і створює непрозорість. Надвелика видимість може призвести до перевантаження, надлишку інформації, що переповнить пізнавальні та інтерпретаційні можливості стейкхолдерів, а отже, зробить інформацію безглуздою, заплутаною та непрозорою.

Автори роботи [15] також відзначають, що прозорість за своєю природою є позитивним явищем, але ж може мати й побічні ефекти. До негативних наслідків відносять перевантаженість інформацією, упередженість, зайвий тиск, що впливають на об'єктивність прийнятих рішень, та зменшення співпраці між суб'єктами господарювання. Саме системний підхід у розробці вимог щодо прозорості сприятиме уникненню негативних наслідків.

У науковій літературі немає єдиної методології оцінювання прозорості бізнес-інформації.

Авторами запропоновано чотири моделі, які призначені для формування базового рівня вимог щодо прозорості в інформаційних системах. Ці еталонні моделі охоплюють:

- суб'єктів, які беруть участь у процесі забезпечення прозорості та інформаційний потік серед них;
- глибину прозорості, тематичність інформації, що стала прозорою завдяки розкриттю інформації;
- корисність такої інформації для конкретної аудиторії з точки зору надання їм можливостей прийняття рішень через розкриття інформації;
- якість розкритої інформації та її виміри.

В роботі [16] розглянуті два концептуальні підходи до прозорості – власне інформаційна прозорість, що має на увазі збільшення кількості та якості інформації, доступної зацікавленим особам, та підзвітність, що виявляється у посиленні обмежень для службовців з метою притягнення до відповідальності за свої дії. Отже, з одного боку, прозорість є засобом передачі інформації, а з другого – інструментом, що стримує дії чиновників. Автором обґрунтовується, що в зв'язку з різними типами прозорості та їхніми економічними ефектами, неможливо ввести єдиний кількісний показник для вимірювання рівня прозорості. Для кожного типу окремо побудований індекс прозорості. Аналіз побудованих показників засвідчив наявність кореляції між ними, але ж ця кореляція не ідеальна.

В розрізі веб-сайту ВНЗ інформаційна прозорість передбачає доступність до основних положень ВНЗ, інформації щодо керівних органів та керівників структурних підрозділів, кадрового потенціалу, стратегічного плану розвитку, умов прийому на навчання, змісту навчальних програм, можливостей працевлаштування випускників.

Автори [17] проводять аналіз результатів двох незалежних моніторингів веб-сайтів ВНЗ України державної форми власності, проведені Інститутом розвитку регіональної преси та аналітичним центром CEDOS, що досліджує

державну політику та суспільні процеси у сферах освіти з метою формування прогресивних інституцій та посилення участі громадян у прийнятті рішень. Проведений аналіз свідчить про необхідність підвищення рівня інформаційної прозорості ВНЗ шляхом розширення інформації щодо внутрішньої системи забезпечення якості ВНЗ та своєчасного наповнення контентом офіційного сайту. Також зазначено, що проведені дослідження враховують лише критерії, передбачені законом України «Про вищу освіту», але ж ніяк не враховують європейські стандарти.

В останні роки спостерігаються два найбільш помітні напрямки розвитку прозорості в системі вищої освіти – методики оцінки ефективності вишів, на базі яких складаються рейтинги ВНЗ (національні та міжнародні), та оцінки ефективності викладачів і дослідників, тобто внутрішні рейтинги в кожному університеті.

Аналітичний центр CEDOS при складанні рейтингу прозорості ВНЗ враховує наступні шість індикаторів [18]: фінансова прозорість (10%), адміністративна прозорість (24%), наявність на сайті ВНЗ стратегічного плану розвитку (10%), інформування про зміст навчання (40%), інформування про можливості працевлаштування (8%), інформування про можливості міжнародного обміну (8%).

Автори [19] розглядають веб-сторінку кожного учасника освітнього процесу з якісними і кількісними показниками їх освітньої діяльності як необхідний інструмент прозорості освітньої діяльності кожного сучасного університету. Важливо, щоб такі сторінки систематично оновлювались та були відкритими для всієї освітньої спільноти. Це дозволяє відображати динаміку професійного росту кожного освітянина, фіксувати зміни за певний період, виявляти кількісні і якісні індивідуальні досягнення.

Директор аналітичного центру CEDOS Єгор Стадний наголошує [18], що прозорість інформації є основою для впровадження дієвих механізмів забезпечення якості освіти. Автономію університетів повинні супроводжувати саме прозорість і відкритість – для викладачів, студентів, абітурієнтів та всієї освітньої спільноти. Доступ до цієї інформації не гарантує високої якості навчання, але є необхідною передумовою для появи ефективних механізмів його забезпечення, над якими сьогодні має працювати кожен університет.

На вплив прозорості інформації на забезпечення якості вищої освіти наголошують і автори роботи [20]. На їх думку саме комплексний підхід до реалізації прозорості й відкритості інформації забезпечить якість вищої освіти й освітньої діяльності закладу освіти. Механізм забезпечення якості освіти має базуватися на двосторонніх відносинах, довірі, взаємній відповідальності.

Центром розвитку корпоративної соціальної відповідальності розраховані індекси прозорості сайтів українських компаній [21]. Індекс прозорості будується на основі оцінювання інформації, яка розміщується на корпоративних сайтах, щодо політики та результатів її впровадження за чотирма категоріями: звітність, зміст, навігація і доступність. Позиція компанії в Індексі відносно до інших компаній є сумою балів, отриманих кожною компанією відповідно до критеріїв.

Автори [22] під інтегральним індексом інформаційної прозорості розуміють бальний показник, що характеризує одночасно рівень відкритості суб'єкта

господарювання по відношенню до інших економічних суб'єктів і ступінь довіри інших економічних суб'єктів до даного суб'єкта. Інтегральний індекс інформаційної прозорості будується на основі опитування різних суб'єктів економіки щодо стану справ на підприємстві. Перевагами інтегрального індексу можна вважати те, що для його розрахунку достатньо даних, розміщених на офіційних сайтах суб'єктів господарювання. Такий індекс може бути розрахований як в динаміці (для відображення тенденцій зміни ступеня інформаційної прозорості і ступеня довіри до конкретного суб'єкта), так і в статистиці (для виявлення конкурентної позиції по відношенню до інших учасників).

Проаналізувавши існуючі дослідження щодо прозорості, інформаційну прозорість визначаємо як категорію, що характеризує інформацію з точки зору її доступності, видимості, можливості поширення, інформативності, безпечності, цінності для користувача, оптимальний рівень якої визначається в процесі взаємодії між суб'єктами чи об'єктами, які накладають власні обмеження щодо її значення.

Конкретний рівень інформаційної прозорості визначається рівнем інформаційно-комунікаційних технологій суб'єкта чи об'єкта, що її забезпечують, станом їх системи інформаційно-комунікаційної безпеки, наявністю ризиків, пов'язаних із її розкриттям, приховуванням, поширенням, рівнем корпоративної соціальної відповідальності суб'єкта чи об'єкта. Тоді як ефективність конкретного рівня інформаційної прозорості для користувача обумовлена обмеженнями, які пов'язані із специфікою сприймання інформації конкретним суб'єктом чи об'єктом, намірів щодо її подальшого використання. Також, оптимальний рівень інформаційної прозорості формує відповідний рівень довіри до суб'єкта чи об'єкта [3, 11, 12], тому питання його знаходження та досягнення завжди актуальні, враховуючи значний масив інформаційного простору та варіативність видів економічної діяльності.

Висновки. Підтверджено, що інформаційна прозорість передбачає своєчасне розкриття інформації у повній, зрозумілій, достовірній формі для всіх груп стейкхолдерів. Критичний аналіз наукових поглядів щодо її суті довів, що переважна більшість авторів трактують прозорість як відкритість всіх напрямів діяльності суб'єктів господарювання по відношенню до інших економічних суб'єктів, забезпечення вільного доступу усіх зацікавлених осіб до результатів діяльності організації, інші ж розглядають прозорість як спосіб регулювання, складову публічного управління, якість й ефективність якого залежить саме від прозорості інформації. Вважаємо, що її суть більш точно розкидає наступне авторське визначення: інформаційна прозорість — категорія, що характеризує інформацію з точки зору її доступності, видимості, можливості поширення, інформативності, безпечності, цінності для користувача, оптимальний рівень якої визначається в процесі взаємодії між суб'єктами чи об'єктами, які накладають власні обмеження щодо її значення.

Подальшими перспективами дослідження є визначення критеріїв, параметрів та показників для оцінювання інформаційної прозорості діяльності ВНЗ, а також розробка методики визначення рівня інформаційної прозорості, практичне використання якої надасть можливість об'єктивно оцінити конкурентні переваги кожного ВНЗ.

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-VII в редакції від 05.01.2017 р.: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Kucherova, H., Didenko, A., & Kravets, O. (2019, October). Modeling information transparency of economic entities under uncertainty. In 2019 7th International Conference on Modeling, Development and Strategic Management of Economic System (MDSMES 2019). Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/mdsmes-19.2019.38>
3. Bushman, Robert M., and Abbie J. Smith. "Transparency, financial accounting information, and corporate governance." *Financial Accounting Information, and Corporate Governance*. Economic Policy Review 9.1 (2003).
4. Vaccaro, Antonino. "Privacy, security, and transparency: ICT-related ethical perspectives and contrasts in contemporary firms." *Social inclusion: Societal and organizational implications for information systems*. Springer, Boston, MA, 2006, pp. 245-258.
5. Олійник О.О. Напрями підвищення прозорості діяльності організацій / О. О. Олійник // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. К., 2017. № 1 (13). С. 224-230.
6. Зачосова Н. В. Інформаційна прозорість та забезпечення інтерфейсної безпеки як елементи попередження та протидії злочинам у економічній сфері на міжнародному рівні / Н. В. Зачосова, І. В. Горячківська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Вип. 8(1). С. 90-93. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvnuumevcg_2016_8%281%29_23.
7. Ткач І.В. Принципи прозорості та відкритості як невід'ємна складова публічного управління: теоретичний аспект / І.В. Ткач // Международный научный журнал «Интернаука». 2016. Т. 1, № 12(22). С. 25-32.
8. Іоргачова М.І. Інформаційна прозорість компанії – складник моделі корпоративного управління / М.І. Іоргачова М.І. // Електронне фахове видання «Економіка та суспільство». 2018. Випуск 17. С. 543-550.
9. Islam R. (2006). Does more transparency go along with better governance? *Economics and Politics*, 18(2), 121–167.
10. Камінський А. Б. Інформаційна прозорість у діяльності ІСІ: теоретичне обґрунтування і практика реалізації / А. Б. Камінський // Фінанси України. 2010. № 11. С. 60-70. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2010_11_7.
11. Vishwanath, T., Kaufmann, D. 2001. Toward transparency: New approaches and their application to financial markets. *World Bank Research Observer*, 16: 41-57.
12. Frederick Schauer (2011). *Transparency in Three Dimensions*, University of Illinois Law Review no. 4 (2011): 1339-1357.
13. K. Kundeliene, and S. Leitoniene, "Business Information Transparency: Causes and Evaluation Possibilities, *Procedia*", *Social and Behavioral Sciences*, vol. 213, pp. 340-344, 2015. [
14. C. Stohl, M. Stohl, and P. Leonard, "Managing Opacity: Information Visibility and the Paradox of Transparency in the Digital Age", *International Journal of Communication*, vol. 10, pp. 123–137, 2016.
15. M. Hosseini, A. Shahri, and K. Phalp, "Four reference models for transparency requirements in information systems", *Requirements Engineering*, vol. 23, no. 2, pp. 251–275, 2018.
16. A. Williams, "A global index of information transparency and accountability", *Journal of Comparative Economics*, vol. 43, pp. 804-824, 2014.
17. Черевко О. В. Вплив інформаційної прозорості ВНЗ на їхню економічну безпеку / О. В. Черевко, Ю. М. Радзіховська // Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка. 2016. Вип. 44. С. 144-152. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzku_2016_44_21.
18. Моніторинг прозорості національних ВНЗ 2016 [Електронний ресурс] // CEDOS – аналітичний центр. Режим доступу: <http://cedos.org.ua/uk/ranking-16>.
19. Морзе Н. В. Е-портфоліо як інструмент відкритості та прозорості освітньої діяльності сучасного університету / Н. В. Морзе, Л. О. Варченко-Троценко // Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. Т. 52, вип. 2. С. 62-80. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_52_2_9.
20. Ревенко О.В. Прозорість інформації у процедурах внутрішнього забезпечення якості вищої освіти / О.В. Ревенко, Т.В. Ревенко // Розвиток системи державного управління в Україні. 2019. Вип. 3. С. 54-60.
21. Індекс прозорості сайтів українських компаній – 2017. Укладачі: Зінченко А., Резнік Н., Саприкіна М. К.: Видавництво «Юстон», 2018. 28 с.
22. Орлов Д.Ю., Леонтьева Л.С. Методика определения интегрального индекса информационной прозрачности // Горный информационно-аналитический бюллетень. М., 2010. №7. С. 36-40.

1. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 №1556-VII v redaktsii vid 05.01.2017 r.: [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Kucheroва, H., Didenko, A., & Kravets, O. (2019, October). Modeling information transparency of economic entities under uncertainty. In 2019 7th International Conference on Modeling, Development and Strategic Management of Economic System (MDSMES 2019). Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/mdsmes-19.2019.38>
3. Bushman, Robert M., and Abbie J. Smith. "Transparency, financial accounting information, and corporate governance." *Financial Accounting Information, and Corporate Governance. Economic Policy Review* 9.1 (2003).
4. Vaccaro, Antonino. "Privacy, security, and transparency: ICT-related ethical perspectives and contrasts in contemporary firms." *Social inclusion: Societal and organizational implications for information systems*. Springer, Boston, MA, 2006, pp. 245–258.
5. Oliinyk O.O. Napriamy pidvyshchennia prozorosti diialnosti orhanizatsii / O. O. Oliinyk // Sotsialno-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka. K., 2017. № 1 (13). S. 224–230.
6. Zachosova N. V. Informatsiina prozorist ta zabezpechennia interfeisnoi bezpeky yak elementy poperedzhennia ta protydii zlochynam u ekonomichnii sferi na mizhnarodnomu rivni / N. V. Zachosova, I. V. Horiachkivska // Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo. 2016. Vyp. 8(1). S. 90–93. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_8%281%29__23.
7. Tkach I.V. Pryntsypy prozorosti ta vidkrytosti yak nevidiemna skladova publichnogo upravlinnia: teoretychnyi aspekt / I.V. Tkach // Mezhdunarodnyi nauchnyi zhurnal «Ynternauka». 2016. T. 1, № 12(22). S. 25–32.
8. Iorhachova M.I. Informatsiina prozorist kompanii – skladnyk modeli korporativnoho upravlinnia / M.I. Iorhachova M.I. // Elektronne fakhove vydannia «Ekonomika ta suspilstvo». 2018. Vypusk 17. S. 543–550.
9. Islam R. (2006). Does more transparency go along with better governance? *Economics and Politics*, 18(2), 121–167.
10. Kaminskyi A. B. Informatsiina prozorist u diialnosti ISI: teoretychne obgruntuvannia i praktyka realizatsii / A. B. Kaminskyi // Finansy Ukrainy. 2010. № 11. S. 60–70. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2010_11_7.
11. Vishwanath, T., Kaufmann, D. 2001. Toward transparency: New approaches and their application to financial markets. *World Bank Research Observer*, 16: 41–57.
12. Frederick Schauer (2011). *Transparency in Three Dimensions*, University of Illinois Law Review no. 4 (2011): 1339–1357.
13. K. Kundeliene, and S. Leitonienė, "Business Information Transparency: Causes and Evaluation Possibilities, Procedia", *Social and Behavioral Sciences*, vol. 213, pp. 340–344, 2015. [
14. C. Stohl, M. Stohl, and P. Leonard, "Managing Opacity: Information Visibility and the Paradox of Transparency in the Digital Age", *International Journal of Communication*, vol. 10, pp. 123–137, 2016.
15. M. Hosseini, A. Shahri, and K. Phalp, "Four reference models for transparency requirements in information systems", *Requirements Engineering*, vol. 23, no. 2, pp. 251–275, 2018.
16. A. Williams, "A global index of information transparency and accountability", *Journal of Comparative Economics*, vol. 43, pp. 804–824, 2014.
17. Cherevko O. V. Vplyv informatsiinoi prozorosti VNZ na yikhniu ekonomichnu bezpeku / O. V. Cherevko, Yu. M. Radzikhivska // Vcheni zapysky universytetu "KROK". Serii : Ekonomika. 2016. Vyp. 44. S. 144–152. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzuk_2016_44_21.
18. Monitorynh prozorosti natsionalnykh VNZ 2016 [Elektronnyi resurs] // CEDOS – analitichniy tsentr. – Rezhym dostupu: <http://cedos.org.ua/uk/ranking-16>.
19. Morze N. V. E-portfolio yak instrument vidkrytosti ta prozorosti osvitnoi diialnosti suchasnoho universytetu / N. V. Morze, L. O. Varchenko-Trotsenko // Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. 2016. T. 52, vyp. 2. S. 62–80. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_52_2_9.
20. Revenko O.V. Prozorist informatsii u protsedurakh vnutrishnoho zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity / O.V. Revenko, T.V. Revenko // Rozvytok systemy derzhavnogo upravlinnia v Ukraini. 2019. Vyp. 3. S. 54–60.
21. Indeks prozorosti saitiv ukraïnskykh kompanii – 2017. Ukladachi: Zinchenko A., Reznik N., Saprykina M. K.: Vydavnytstvo «Iuston», 2018. 28 s.
22. Orlov D.Iu., Leonteva L.S. Metodyka opredeleniya yntehrlnoho yndeksa ynformatsyonnoi prozrachnosti // *Нормы ynformatsyonno-analytycheskyi biulleten. M., 2010. №7. S. 36–40.*